

Amir is.

“Meester, u vroeg net of we buiten school ook wel eens conflicten oplossen, toch?” Ik knikte bevestigend, dat had ik inderdaad een aantal minuten geleden aan de groep gevraagd. Amir, een jongen uit groep zeven, stelde deze vraag vanuit de behoefte een statement te maken. Amir schoof een beetje meer rechtop in zijn stoel en zocht oogcontact met de groep. “Kijk...’begon hij...” | Patrick Looijen

Voor dat ik jullie verder deelgenoot maak van het statement van Amir wil ik eerst het belang van dit moment markeren. Amir bevindt zich in een groep leerlingen die een cursus volgt om mediator te worden. De cursus is onderdeel van een breed opgezette burgerschapsmethodiek ‘de vreedzame school’ en ‘de vreedzame wijk’ (Nederlands Jeugdinstituut, 2017). Het mediatorschap is belangrijk in Utrecht Overvecht, de wijk waar we ons bevinden. Leerlingen van basisscholen leren daar het belang van je steentje bijdragen. Ze zijn het visitekaartje van het idee om je in te zetten voor een groter sociaal belang. Het goed en onpartijdig kunnen oplossen van een conflict is een klein maar belangrijk deel van het mediatorschap (Nijboer, 2019). De aanwezigheid van Amir bij deze cursus om mediator te worden is niet toevallig, samen met de andere leerlingen uit de groep heeft hij succesvol gesolliciteerd om te mogen deelnemen. Mijn vraag naar het oplossen van conflicten buiten school is dan ook niet toevallig. Het is belangrijk vanuit mijn rol als leerkracht om de wereld van school, thuis en buurt met elkaar te verbinden (Hadioui, 2015).

Het zou vreemd zijn om hier te stoppen. Het belang van dit moment is namelijk niet alleen dat Amir zich aansluit bij dit bestaande burgerschapsconcept. In het onderwijs is het immers belangrijk dat we leerlingen toerusten om hun plek in te nemen in de bestaande wereld maar ook dat een leerling óns iets vertelt over onze toekomst (Biesta,

2014). Amir staat op het punt om ons deelgenoot te maken van een wereld die we vaak van buitenaf willen begrijpen, willen beïnvloeden en misschien wel willen beheersen. De wereld van het

voetbalpleintje op z’n ‘straats’ (Nieweg, 2015). Zijn boodschap komt van binnen-uit; hij begrijpt, beïnvloedt en beheerst deze wereld beter dan buitenstaanders. Ook daarom is dit moment belangrijk. Terwijl Amir rechtop gaat zitten zijn keel schraapt en oogcontact zoekt met de groep, met ons als luisteraar, is het tijd om de oren te spitsen.

“Kijk, vreedzame taal is leuk meester, maar vooral in school... Als ik bij het voetbalveldje na schooltijd ga beginnen in dezelfde woorden dan lachen ze me uit.” Andere leerlingen uit de

groep kijken mij observerend aan. Ze zijn benieuwd hoe ik ga reageren op deze boodschap uit zijn wereld. Ga ik het opvatten als een stiekeme aanklacht tegen het burgerschapsonderwijs? Zal ik me realiseren dat de potentiële truttigheid van een methodiek geen weerstand biedt tegen intensiteit van de straatcultuur? Ga ik ze op het hart drukken dat het tóch belangrijk is te volharden in de aangeleerde methodische stappen?

Eigenlijk is dit opnieuw een moment om even een stapje terug te doen. Wat zou jij doen? Als pedagoog? Ken en erken je de inbreng van de komende generatie als het gaat over contexten waar wij als relatieve buitenstaander (te) weinig kaas van hebben gegeten? Af en toe plonst er een steen in de vijver van onze pedagogische werkelijkheid. Nieuws vanuit andere werelden. Werelden die zich enerzijds kenmerken als 'bijzonder anders' dan de onze en anderzijds tóch ook overlappend met principes die we begrijpen.

"Ik denk dat je gelijk hebt Amir", zeg ik. "Maar is daar dan helemaal niemand die het belangrijk vindt dat het daar fijn en eerlijk is?", vraag ik. "Jawel", zei Amir, "Ik en ook anderen, maar ik kan niet uitleggen hoe. We doen het gewoon".

Soms denk ik aan Amir. Hij heeft de betekenis van het mediatorschap voor mij verdiept. Functioneren in twee ogenschijnlijke uitersten, in zijn geval de straatcultuur en de schoolcultuur, maakt dat je functioneert als tussenpersoon, als medium, als mediator in bredere zin. Amir beweegt zich daartussen vloeiend op en neer. Hij stelt zich bloot aan de invloed, hij beïnvloedt zelf ook (Wijntuin, 2019). Ten diepste is hij zelf de constante factor in het contact tussen deze werelden. Vanuit een cynisch perspectief zou je kunnen stellen dat Amir het in allebei de werelden nét niet helemaal is; voor de school is hij wellicht te veel straat, voor de straat is hij wellicht te veel school. Vanuit een hoopvol perspectief vraag ik me af wie er recht gaat doet aan zijn expertise. Zijn het niet precies déze personen die aan de rand van ons begripsvermogen en ons acceptatievermogen de bruggen

kunnen slaan tussen onze bubbels? Door het 'gewoon' te doen.

De les van Amir is wat mij betreft dat we recht moeten blijven doen aan de buitenbeentjes. Ik hoop stiekem ergens dat Amir het zelfbewustzijn ontwikkelt dat zijn tussenpositie een felbegeerde kwaliteit is. Ik zie het als mijn taak en rol hem daarvoor te prijzen. Laten we dat allemaal doen. Niet omdat alle elementen uit de straatcultuur nu zo aantrekkelijk zijn (dat zijn sommige elementen uit de schoolcultuur wat mij betreft ook niet). Maar wel omdat mij het vermogen ontbreekt om daar, op dat veldje, 'zoals Amir' invloedrijk en betekenisvol te zijn. Daarom is het soms nodig om te snappen waarom leerlingen linksaf of rechtsaf gaan bij het aanhoren van schoolse perspectieven. Om dat beter te kunnen begrijpen hebben wij unieke persoonlijkheden nodig die je uitnodigen om stappen te zetten in deze balanceer act. Amir is nodig. Amir is. ●

Bronnen

Scan of klik op de QR-code naar de bronnen

Contact

p.looijen@windesheim.nl

Patrick Looijen is docent bewegingsonderwijs op Openbare Basisschool Overvecht in Utrecht en opleidingsdocent aan de Calo Windesheim te Zwolle

Tekeningen

Patrick Looijen

Kernwoorden

vreedzame school, vreedzame wijk, straatcultuur, burgerschap